

Lausunto suojelupäätöksen muutosasiassa, Atun kartano, Parainen

Rakennus- ja ympäristölautakunta 05.03.2025 § 36
33/10.03.00/2025

Valmistelija

Vt. kaavoituspäällikkö Pasi Hyvärilä, puh. 040 488 5918, pasi.hyvarila@parainen.fi

Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Paraisten kaupungilta lausuntoa kaavoituksen ja rakennusvalvonnan näkökulmasta koskien maanomistajan lupahakemusta poiketa suojelupäätöksestä rakennuksen Fogdebyggnad / Voudin ja karjakon asuinrakennus purkamiseksi Atun kartanon pihapiirissä.

Fogdebyggnad / Voudin ja karjakon asuinrakennus on yksi kolmesta Atun kartanon rakennuksista, jotka on suojeltu rakennussuojelulain (nykyisin laki rakennusperinnön suojelemisesta) nojalla. Atun kartanoympäristö on lisäksi valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009).

Alueella on voimassa Paraisten Eteläsaariston rantayleiskaava (vahvistettu 27.4.1983). Fogdebyggnad / Voudin ja karjakon asuinrakennus sijaitsee rantayleiskaavassa SR-alueella, jota koskevan kaavamääräyksen mukaan kyseistä rakennusta ei saa purkaa.

Rakennusperinnön säilyttämisen yleinen kehittäminen ja ohjaus kuuluu ympäristöministeriölle. Osalliset asiantuntijaroolissa olevat viranomaiset ovat Museovirasto ja alueellinen vastuumuseo. ELY-keskus päättää rakennusten suojelusta ja myös suojelupäätöksen purkamisesta.

Rakennus voidaan suojella, jos se on valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittävä. Rakennuksen merkittävyys arvioidaan nykyisin seuraavilla perusteilla (Laki rakennusperinnön suojelemisesta § 8, Suojelun edellytykset):

- 1) harvinaisuus tai ainutlaatuisuus (harvinaisuus);
- 2) historiallinen tyyppisyys alueelle (tyypillisuus);
- 3) aluetta tai tiettyä aikaa kuvaavat tyyppiset piirteet (edustavuus);
- 4) alkuperäistä tai sitä vastaavan käytön, rakentamistavan, arkkitehtuurin tai tyylin ilmeneminen ja jatkuminen (alkuperäisyys);
- 5) merkitys historiallisen tapahtuman tai ilmiön todisteena tai siitä kertovana ja tietoa lisäävänä esimerkkinä (historiallinen todistusvoimaisuus); tai
- 6) näkyvissä olevat eri aikakausien rakenteet, materiaalit ja tyylipiirteet, jotka ilmentävät rakentamisen, hoidon ja käytön historiaa ja jatkuvuutta (historiallinen kerroksisuus).

Museoviraston 5.9.2024 antaman lausunnon mukaan rakennus ei enää pitkään aikaan ole ollut missään käytössä ja siinä on paljon kohtia, jotka vaativat perusteellista korjaamista siinä määrin, että suojelun edellytykset eivät todennäköisesti enää täyty, jos rakennus korjataan käyttökuntoon, esimerkiksi sen entiseen, alkuperäiseen käyttöön asunnoiksi. Suojelun edellytysten täyttyminen on laajojen korjaustarpeiden vuoksi perusteltua asettaa kyseenalaiseksi. Rakennuksen poistaminen kartanon tilakeskuksen läheisyydestä heikentää Atun tilan monialaisesti aktiivisesta kukoistuskaudesta kertoneen rakennuskannan todistusvoimaisuutta. Nykytilanteessaan se ei kuitenkaan edusta Atun kartanon valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön ja sen maisemallisen merkityksen vaalimista. Museoviraston käsityksen mukaan entisen Voudin- ja karjakon asuinrakennuksen osalta suojelun purkamiselle on

perusteet, edellyttäen, että kohde on riittävällä tavalla ennen purkutoimenpiteisiin ryhtymistä dokumentoitu. Dokumentointi tulee hyväksyttävä museoviranomaisella ennen rakennuksen purkamiseen ryhtymistä. Lisäksi museovirasto edellyttää, että rakennuksen kivijalka tulee jättää paikoilleen, ainakin siinä korkeudessa kuin se turvallisesti on mahdollista.

Paraisten kaupungin rakennusvalvonnan edustajat ovat olleet mukana Atun kartanolla katselmuksella yhdessä muiden viranomaisten sekä maanomistajan kanssa 6.6.2023. Kaavoituksen edustaja on lisäksi 17.1.2025 tutustunut kohteeseen yhdessä rakennustarkastajan ja maanomistajan kanssa.

Kaupungilla ei ole lisättävää eikä huomautettavaa suojelupäätöksen muutosasiassa. ELY-keskuksen tulee ottaa huomioon myös kiinteistönomistajan mielipiteet asiassa mahdollisimman laajasti.

Oheismateriaali	Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausuntopyyntö liitteineen
Esittelijä	Vt. kaavoituspäällikkö Pasi Hyvärilä, puh. 040 488 5918, pasi.hyvarila@parainen.fi
Päätösehdotus	Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää antaa yllä olevan lausuntonaan Varsinais-Suomen ELY-keskukselle. Päätös tarkastetaan välittömästi.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin. Päätös tarkastettiin heti.
Jakelu	Varsinais-Suomen ELY-keskus, Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo, Museovirasto, kaavoitusyksikkö, rakennusvalvonta, maanomistaja